

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.011.04.2018
P/18/024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/024 – Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu wyczynowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Inga Piotrowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/100/2018 z 22 czerwca 2018 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 1)
Jednostka kontrolowana	Polski Związek Lekkiej Atletyki w Warszawie, ul. Mysłowicka 4, 01-612 Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Olszewski Henryk – Prezes Zarządu Związku ² (dowód: akta kontroli tom I str. 6, 8-13)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą⁴, Związek zgodnie z wymogami ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁵ i uregulowaniami wewnętrznymi, weryfikował posiadanie kwalifikacji zawodowych przez trenerów i instruktorów, nadając im uprawnienia instruktorów i trenerów PZLA na czterech poziomach. Wprowadził również regulamin przyznawania licencji trenerskich i instruktorskich, posiadanie których było warunkiem zatrudnienia przez PZLA. Uzyskanie licencji wyższej kategorii uwarunkowane było uczestnictwem w określonych szkoleniach. Przyjęte zatem w PZLA uregulowania wewnętrzne tworzyły system motywujący trenerów do stałego podnoszenia kwalifikacji i doskonalenia zawodowego.

Szkolenia i konferencje metodyczno-szkoleniowe organizowane były przez sam Związek, a także we współpracy z wojewódzkimi związkami lekkiej atletyki oraz Politechniką Opolską. Większość trenerów kadry narodowej uczestniczyła w szkoleniach organizowanych w ramach Akademii Trenerskiej.

Trenerzy PZLA, zgodnie z art. 41 ust 2 ustawy o sporcie, realizowali zadania polegające na prowadzeniu zajęć sportowych, przekazywaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu treningu sportowego i współzawodnictwa sportowego w lekkiej atletyce.

Związek w sposób prawidłowy wykorzystał i rozliczył dofinansowanie z budżetu państwa na zadania związane z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy. Wynagrodzenia trenerów kadry narodowej, dofinansowywane dotacjami z budżetu państwa, były ustalane i wypłacane zgodnie z zasadami określonymi przez Ministra Sportu i Turystyki.

¹ Dalej: PZLA lub Związek.

² Od 19 listopada 2016 r. Uprzednio od 10 października 2012 r. Prezesem Związku był Jerzy Skucha.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Kontrolą objęto lata 2015-2018 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 14 sierpnia 2018 r.).

⁵ Dz. U. z 2018 r., poz. 1263, dalej: *ustawa o sporcie*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne kształcenia i doskonalenia trenerów sportu

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą PZLA działał na podstawie statutu⁶, zatwierdzonego przez Ministra Sportu i Turystyki, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o sporcie. W statucie określono zadania Związku, do których należy w szczególności szkolenie i doskonalenie zawodowe trenerów i instruktorów sportowych oraz przyznawanie im licencji, uprawniających do prowadzenia zajęć sportowych w zakresie lekkiej atletyki (§ 9 ust. 1 pkt 6 i 9 statutu). Cele Związku to m.in. współdziałanie z odpowiednimi instytucjami w zakresie szkolenia oraz doskonalenia fachowego terenów i instruktorów, a także opracowywanie i ustalanie regulaminu przyznawania licencji klubowych, zawodniczych, sędziowskich, trenerskich oraz instruktorskich (§ 10 ust. 3 i ust. 4 lit. b statutu).

(dowód: akta kontroli tom I str. 30-74)

Związek opracował i wdrożył regulacje⁷ w zakresie weryfikacji kwalifikacji zawodowych trenerów i instruktorów i uzyskiwania uprawnień trenera i instruktora PZLA, określając cztery poziomy tych uprawnień, tj.: I poziom - Instruktor PZLA, II poziom - Trener PZLA, III poziom - Trener klasy pierwszej PZLA i IV poziom - Trener klasy mistrzowskiej PZLA. Uzyskanie uprawnień instruktora i trenera PZLA na poszczególnych poziomach uwarunkowane było m.in. ukończeniem specjalistycznego kursu. Związek opracował ramowe programy kursu na Instruktora PZLA i Trenera PZLA⁸, w celu ustalenia jednolitego standardu kształcenia instruktorów i trenerów w PZLA. Kształcenie odbywało się na kursie organizowanym przez PZLA lub podmiot wskazany przez Związek⁹.

(dowód: akta kontroli tom II str. 90-92, 102-104, 110-148, 175-197)

Po ukończeniu specjalistycznych kursów kompetencje na poszczególnych poziomach obejmowały m.in.:

- Instruktor PZLA - umiejętność tworzenia grup treningowych, zastosowania wiedzy z zakresu teorii i praktyki treningu na wstępnym etapie szkolenia sportowego oraz w celu przygotowania dzieci i młodzieży do dalszego procesu treningu;
- Trener PZLA - umiejętność wdrażania odpowiednich programów treningowych dla młodzieży w poszczególnych grupach konkurencji na odpowiednim etapie szkolenia;
- Trener klasy pierwszej PZLA - prowadzenie szkolenia sportowego w wybranej grupie konkurencji na poziomie etapu ukierunkowanego i mistrzowskiego;
- Trener klasy mistrzowskiej PZLA - prowadzenie wybranej grupy konkurencji lekkoatletycznych.

PZLA w uzasadnionych przypadkach (za wybitne osiągnięcia szkoleniowe), na wniosek członka zarządu lub koordynatora Działu kształcenia, mógł nadać stopień Instruktora PZLA lub odpowiedni tytuł Trenera PZLA, bez konieczności zastosowania ustalonych w systemie kształcenia wymogów¹⁰. Podwyższenie kwalifikacji w tym trybie mogło mieć miejsce tylko raz w trakcie kariery zawodowej trenera.

(dowód: akta kontroli tom II str. 102-109)

W związku z wejściem w życie w dniu 23 sierpnia 2013 r. ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów¹¹, m.in. zawodu trenera, Zarząd Związku uchwałą z dnia 19 grudnia 2013 r. dotyczącą uzyskiwania kwalifikacji w świetle ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r.¹², przyjął stanowisko dotyczące honorowania legitymacji instruktora oraz dyplomu trenera wydanych przed wejściem w życie ww. ustawy a także tych, których proces uzyskiwania rozpoczął się przed 23 sierpnia 2013 r. w ramach nadzorowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki systemu kształcenia trenerów i instruktorów sportowych. Ponadto w ww. uchwale określono, iż PZLA nie będzie honorować żadnych dokumentów stwierdzających posiadanie jakiegokolwiek uprawnień instruktorskich

⁶ Ze zmianami z: 27 stycznia 2011 r., 28 czerwca 2015 r., 27 kwietnia i 19 listopada 2016 r.

⁷ Przyjęte uchwałą Zarządu Związku nr 26a/2017 z dnia 20 października 2017 r.

⁸ Przyjęte uchwałą Zarządu Związku w dniu 28 marca 2014 r.

⁹ Jak poinformował Wiceprezes Związku „podmiotami tymi są wyższe uczelnie, z którymi Związek podpisał porozumienia”.

¹⁰ Uchwała Zarządu Związku z dnia 2 kwietnia 2015 r.

¹¹ Dz. U. poz. 829 – tzw. „ustawa deregulacyjna”.

¹² Dalej: uchwała z dnia 19 grudnia 2013 r.

i trenerskich uzyskanych na kursach, które nie uzyskały formalnej akceptacji Związku po 23 sierpnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 75-78)

Trenerem lub instruktorem w PZLA może być osoba, która oprócz spełniania wymagań ustawowych¹³, posiada również licencję wydaną przez Związek. W okresie objętym kontrolą Związek przyjął zasady i regulacje w zakresie wydawania licencji trenerskich i instruktorskich przez PZLA, obowiązujące od 1 stycznia 2016 r.¹⁴. Aneksem z dnia 20 grudnia 2016 r. uzupełniono ww. uchwałę o Regulamin przyznawania licencji trenerskich oraz instruktorskich uprawniających do prowadzenia zajęć sportowych w zakresie lekkiej atletyki¹⁵.

Regulamin przyznawania licencji określał zasady przyznawania, odmowy przyznania, przedłużenia, zawieszenia lub pozbawienia licencji uprawniających do prowadzenia przez trenerów i instruktorów zajęć sportowych w zakresie lekkiej atletyki (§ 1).

Niezbędnym warunkiem uzyskania licencji było posiadanie tytułu trenera PZLA (trener PLZA, trener Klasy Pierwszej PZLA, trener Klasy Mistrzowskiej PZLA) lub stopnia instruktora PZLA oraz prowadzenie procesu szkoleniowego o specjalności lekkoatletycznej w dowolnej kategorii wiekowej lub wykonywanie czynności związanych z organizacją szkolenia w lekkiej atletyce w klubie sportowym będącym członkiem wojewódzkiego związku lekkiej atletyki lub PZLA albo bezpośrednio na ich rzecz innego podmiotu uznanego przez PZLA (§ 7 ust. 1 regulaminu).

W 2016 r. osobom, które posiadały uprawnienia trenera lub instruktora honorowane przez PZLA na zasadach określonych w uchwale z dnia 19 grudnia 2013 r. Związek przyznał licencje startowe (§ 5 ust. 1 ww. regulaminu). Natomiast w latach następnych przyznawano cztery kategorie licencji trenerskich i instruktorskich¹⁶: licencja PZLA kategorii A, kategorii B, kategorii AR i kategorii L, przyzwane na okres 2 lat¹⁷.

(dowód: akta kontroli tom I str. 80-115, tom II str. 149-174)

Wiceprezes Związku wyjaśnił, iż: „jednym z warunków uzyskania kolejnej licencji kategorii typu A, B jest uczestnictwo w szkoleniach. Wobec trenerów którzy nie spełnili wymagań na licencje kategorii A lub B mogą złożyć wniosek o wydanie licencji kategorii AR lub L, gdzie nie ma wymogu uczestnictwa instruktora lub trenera w szkoleniach. Tego typu rozwiązania Związek zapewnił w przypadku tych trenerów lub instruktorów, którzy z przyczyn niezależnych od siebie nie mogli uczestniczyć na bieżąco w szkoleniach i konferencjach, a bez posiadanych licencji nie mogą pracować na rzecz PZLA. Trenerzy/instruktorzy posiadający kategorię L pełnią funkcję wykładowców na kursach organizowanych przez PZLA. Wykładowcami przeważnie są trenerzy klasy mistrzowskiej, czyli osoby posiadające najwyższe kwalifikacje w PZLA”.

(dowód: akta kontroli tom II str. 88, 93-94)

W Regulaminie przyznawania licencji określono, iż licencje PZLA przyznaje i przedłuża się na wniosek osoby zainteresowanej. Osoba ubiegająca się o przyznanie licencji PLZA składa wniosek zawierający m.in. dokument potwierdzający posiadania uprawnień trenera lub instruktora wydany przez PZLA, zgodnie z uchwałą z dnia 19 grudnia 2013 r., dokument trenerski potwierdzający wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań trenera lub instruktora oraz oświadczenie o niekaralności pod odpowiedzialnością karną o treści wynikającej z art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie, zaświadczenie o odbytym szkoleniu lub przeprowadzonym wykładzie dla innych trenerów. W przypadku osób ubiegających się o przedłużenie licencji wymagano wniosku zawierającego m.in. numer dotychczasowej licencji oraz zaświadczenia o odbytym szkoleniu lub przeprowadzonym wykładzie dla innych trenerów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 80-97)

¹³ Określonych w art. 41 ust. 3 ustawy o sporcie.

¹⁴ Uchwała Zarządu Związku z 25 listopada 2015 r. Wcześniej obowiązywała uchwała Zarządu PZLA z dnia 1 lipca 2007 r. w sprawie zasad przyznawania licencji trenera lub instruktora uprawniające do prowadzenia zajęć w zakresie sportu kwalifikowanego w lekkiej atletyce. Wykonywanie czynności związanych z przyznawaniem licencji PZLA powierzył wojewódzkim związkom lekkiej atletyki na podstawie umowy (§ 2 ww. uchwały). Zgodnie z § 6 ww. uchwały licencje trenera lub instruktora lekkiej atletyki wydane były na czas nieokreślony.

¹⁵ Dalej: *Regulamin przyznawania licencji*.

¹⁶ Dalej: *Licencje*.

¹⁷ Z zastrzeżeniem, iż niezależnie od daty wystawienia licencji, jej ważność będzie wygasać każdorazowo 31 grudnia następnego roku.

Jednym z wymogów stawianych przez PZLA trenerom jest wymóg doskonalenia zawodowego. Znajduje to odzwierciedlenie m.in. w kontraktach zawieranych z trenerami, które zobowiązują ich do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w konferencjach metodyczno-szkoleniowych oraz w regulacjach dotyczących przyznawania licencji, które jej przyznanie lub przedłużenie uzależniają od uczestnictwa w szkoleniach.

(dowód: akta kontroli tom I str. 80-97, 460-514, tom II str. 1 - 50)

PZLA zawarł cztery porozumienia z 9 uczelniami wyższymi¹⁸ w sprawie kształcenia kandydatów do podejmowania działalności szkoleniowej w sporcie. Zakres przedmiotowy porozumień obejmował m.in. współpracę polegającą na organizowaniu i prowadzeniu w ramach odrębnych porozumień kursów podnoszących kwalifikacje dla skierowanych przez PZLA instruktorów i trenerów prowadzących działalność szkoleniowo-treningową oraz kursów i konferencji metodyczno - treningowych o charakterze doskonalenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli tom I str. 133-147)

Wiceprezes Związku wyjaśnił, iż „*głównym celem zawarcia umów z uczelniami wyższymi było przede wszystkim możliwość wzajemnego honorowania uprawnień na podstawie wystawianych przez wszystkie strony dyplomów trenerskich i instruktorskich. Do chwili obecnej Związek nie miał potrzeby podpisywania odrębnych porozumień na realizację kursów kwalifikacyjnych dotyczących wyposażania kandydatów pretendujących do podjęcia działalności szkoleniowo-treningowej w lekkoatletyce. PZLA realizowała ww. kursy we własnym zakresie. W ramach zawartych porozumień, Związek otrzymuje listy osób, które ukończyły studia na tych uczelniach i mają wydane przez nie dyplomy trenerskie i instruktorskie. Taka procedura pozwala uznać dyplom/legitymację i wydać pierwszą licencję osobie, która się o nią ubiega i chce uczestniczyć w procesie szkoleń i współzawodnictwa organizowanego przez Związek. Osoby takie mogą również być zatrudniane przez Związek. Porozumienie zostało skonstruowane w taki sposób, aby dać możliwość rozszerzenia współpracy w obszarze wspólnej organizacji konferencji, kursów, opracowywania programów związanych z kształceniem i doksztalcaniem. Informuję, że ten obszar współpracy został zrealizowany jedynie w porozumieniu z Politechniką Opolską, z którą wspólnie Związek zorganizował w 2017 r. dwie konferencje metodyczno-szkoleniowe dla trenerów i instruktorów, którzy specjalizują się w konkurencjach rzutowych. Wspólnie został przygotowany program konferencji oraz wydana została książka, pt. „Trening mistrzowski w rzutach”. W przypadku pozostałych uczelni nigdy nie doszło do podobnej współpracy ale nie wykluczamy jej w przyszłości”.*

(dowód: akta kontroli tom II str. 208-210)

PZLA nie ma regulacji dotyczących sposobu przekazywania przez trenera aktualnej wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu treningu sportowego i współzawodnictwa sportowego.

(dowód: akta kontroli tom II str. 94)

Wiceprezes Związku wyjaśnił, że przepisy prawa nie nakładają na związki sportowe obowiązku regulowania wykonywania ww. zadań przez trenera ani też MSiT nie żądało takich regulacji. Ponadto poinformował, iż trenerzy realizowali je w dwóch formach: podczas zajęć treningowych z zawodnikami kadr narodowych w postaci słownej informacji lub demonstracji (forma ta nie jest rejestrowana i dokumentowana przez trenerów) oraz szkoleń (kursy w zakresie uzyskania uprawnień na instruktora/trenera, konferencje).

W 2015 r. ww. kursy prowadziło 22 trenerów, w 2016 r. - 20, w 2017 r. - 16 i w 2018 r. - 12. Łącznie w latach 2015-2018 wykonywało to zadanie 46 trenerów. Ponadto rokrocznie PZLA oraz wojewódzkie związki lekkiej atletyki organizują konferencje/szkolenia dla trenerów i instruktorów, podczas których najwybitniejsi szkoleniowcy, których zawodnicy osiągnęli znaczące sukcesy na arenie międzynarodowej przekazują swoją wiedzę, doświadczenie i umiejętności. W 2015 r. zadanie to realizowało 13 trenerów, w 2016 r. - 33, a w 2017 r. - 36. Łącznie w latach 2015-2017 realizowało to zadanie 62 trenerów.

(dowód: akta kontroli tom II str. 88, 94-95, 100-101)

¹⁸ Tj. z Politechniką Opolską zawarte porozumienie w dniu 30.12.2015 r., Wyższą Szkołą Wychowania Fizycznego i Turystki w Białymstoku w dniu 17.02.2015 r., z Akademiami Wychowania Fizycznego (w Gdańsku, Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu) w dniu 07.04.2014 r. na czas nieokreślony i z Uniwersytetem Szczecińskim w dniu 23.03.2015 r. na okres dwuletni.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie warunków organizacyjnych kształcenia i doskonalenia trenerów sportu nie stwierdzono nieprawidłowości.

W okresie objętym kontrolą, Związek zgodnie z wymogami ustawy o sporcie i uregulowaniami wewnętrznymi, weryfikował posiadanie kwalifikacji zawodowych przez trenerów i instruktorów, nadając im uprawnienia instruktorów i trenerów PZLA na czterech poziomach, w zależności od zdobytej na kursach specjalistycznych wiedzy i umiejętności. Wprowadził również regulamin przyznawania licencji trenerskich i instruktorskich, posiadanie których było warunkiem zatrudnienia przez PZLA. Uzyskanie licencji wyższej kategorii uwarunkowane było uczestnictwem w określonych szkoleniach, co motywowało trenerów do doskonalenia zawodowego.

Trenerzy PZLA, zgodnie z art. 41 ust 2 ustawy o sporcie, realizowali zadania polegające na prowadzeniu zajęć sportowych, przekazywaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej z zakresu treningu sportowego i współzawodnictwa sportowego w lekkiej atletyce.

2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe trenerów sportu

Zarejestrowanych w PZLA osób posiadających kwalifikacje do wykonywania zawodu trenera i instruktora było¹⁹: w 2015 r. - 1222, w 2016 r. - 865, w 2017 r. - 1030 i w 2018 r. - 1221²⁰. Ich liczba w 2018 r. w porównaniu do 2015 r. utrzymywała się na tym samym poziomie, natomiast w porównaniu do 2012 r.²¹ - wzrosła o 55 osób. (tj. o 4,7%). Liczba licencjonowanych trenerów i instruktorów w 2018 r. wynosiła 1111 i uległa zmniejszeniu w porównaniu do 2015 r. o 111 trenerów i instruktorów (tj. o 9,1%).

W 2017 r. różnica między liczbą wszystkich zarejestrowanych trenerów i instruktorów a liczbą trenerów i instruktorów licencjonowanych wynosiła 107 osób, natomiast w 2018 r. - 110²².

(dowód: akta kontroli tom I str. 116-117)

Jak wyjaśnił Wiceprezes Związku „nie wszyscy instruktorzy/trenerzy posiadający kwalifikacje do wykonywania zawodu instruktora lub trenera aktywują licencje, bądź posiadają licencje, ponieważ pracują np.: w szkole i nie mają wymogu dostarczania aktualnej licencji. Innym powodem jest zawieszenie pracy trenerskiej w PZLA z przyczyn losowych bądź zaprzestanie pracy w klubie lekkoatletycznym, które współpracują z PZLA”.

(dowód: akta kontroli tom II str. 89, 95)

Liczba licencjonowanych zawodników w 2018 r. wynosiła 11690 i uległa zmniejszeniu w porównaniu do 2015 r. o 709 zawodników (tj. o 5,7%).

(dowód: akta kontroli tom I str. 117)

Zgodnie z § 5 Regulaminu przyznawania licencji, od 2017 r. w PZLA obowiązywały cztery kategorie licencji trenerskich i instruktorskich przyznawane na okres 2 lat, tj. kategorii A (wydano²³ 585 licencji), kategorii B - 91, kategorii AR - 407 i kategorii L - 28. W 2016 r. przyznawano wyłącznie licencje startowe (923 licencje²⁴) dla wszystkich osób, które posiadały uprawnienia trenera lub instruktora honorowane na zasadach wynikających z uchwały Zarządu PZLA z dnia 19 grudnia 2013 r. Wcześniej obowiązywały licencje bezterminowe wydawane przez wojewódzkie związki lekkiej atletyki. Do 1 stycznia 2015 r. wydano 1222 licencji, a na dzień 1 stycznia 2016 r. liczba licencjonowanych trenerów i instruktorów wynosiła - 865.

Licencje trenerskie i instruktorskie uprawniały do szkolenia zawodników wszystkich kategorii wiekowych.

PZLA nie gromadził wszystkich danych dotyczących poziomu wykształcenia licencjonowanych trenerów, natomiast posiadał dane w tym zakresie dla trenerów, których

¹⁹ Wg stanu na dzień 1 stycznia każdego roku.

²⁰ W tym: uprawnionych do wykonywania zawodu trenera odpowiednio: 754, 501 (co stanowiło 66,4% w stosunku do 2015 r.), 684 (90,7%) i 779 (103,3%) oraz uprawnionych do wykonywania zawodu instruktora - 468, 364 (co stanowiło 77,7% osób w stosunku do 2015 r.), 346 (73,9%) i 442 (94,4%).

²¹ Było 1166 trenerów i instruktorów.

²² W 2017 r. było 923 licencjonowanych trenerów i instruktorów, a w 2018 r. - 1111.

²³ Na dzień 1 stycznia 2018 r.

²⁴ Na dzień 1 stycznia 2017 r.

wynagrodzenie było dofinansowane z budżetu państwa. W 2017 r. na 45 trenerów kadry narodowej, wykształcenie wyższe miało 42 trenerów²⁵ a średnie - 3²⁶.

(dowód: akta kontroli tom I str. 92-97, 119-121)

Trenerzy asystenci kadry narodowej²⁷ spełniali wymogi kwalifikacyjne określone w art. 41 ust. 3 pkt 1-4 ustawy o sporcie. W przypadku 9 trenerów²⁸, Związek weryfikował posiadane kwalifikacje, zgodnie z uchwałą z dnia 19 grudnia 2013 r., na podstawie złożonego wniosku o wydanie dokumentu stwierdzającego posiadanie kwalifikacji zawodowych trenera wraz z dokumentem je potwierdzającym²⁹ i oświadczeniem o niekaralności. W jednym przypadku osoba ubiegająca się o tytuł instruktora, odbyła kurs na instruktora PZLA³⁰, poprzedzony złożeniem przez niego wniosku o uczestnictwo w ww. kursie, zawierającego m.in. informacje o wieku, wykształceniu oraz treść oświadczenia o niekaralności.

Ww. trenerzy posiadali, w okresie objętym kontrolą, ważne licencje trenerskie³¹ wydane przez PZLA na okres 2 lat zgodnie z wymogami określonymi w Regulaminie przyznawania licencji.

PZLA pobierała opłaty za wydanie licencji: 10 zł za licencję startową/licencję kategorii A, 20 zł - kategorii B, 50 zł - kategorii AR i 100 zł - kategorii L. Wpływy z opłat za wydanie licencji w latach 2015 - 2018 wyniosły 143,1 tys. zł, z czego 97,3 tys. zł Związek przeznaczył na doszkalanie terenów i instruktorów³².

(dowód: akta kontroli tom I str. 149-234)

W latach 2015 - 2018 dofinansowaniem z budżetu państwa w ramach przygotowań zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich objęto:

- 151 zawodników w 2015 r., 166 w 2016 r. i w 2017 r., 194 w 2018 r. (tj. o 28,5% więcej niż w 2015 r.),
- 123 trenerów w 2015 r., 134 w 2016 r., 149 w 2017 r., 112 w 2018 r. (tj. o 8,9% mniej niż w 2015 r.).

(dowód: akta kontroli tom I str. 118)

W latach 2015 - 2017 PZLA realizował co roku zadanie „Przygotowanie zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniu i udziału w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich” na co wydatkował łącznie kwotę 49 718,1 tys. zł, w tym 45 899,8 tys. zł (92,2%)³³ z budżetu państwa³⁴. Środki budżetu państwa przeznaczone w 2017 r. na szkolenie wyniosły 9 660,4 tys. zł i były wyższe o 2 320,7 tys. zł, tj. o 24,0% od środków w 2015 r. (7 339,7 tys. zł). Dofinansowanie kosztów bezpośrednich w zakresie wspomaganie szkolenia wzrosło z 4 264,1 tys. zł w 2015 r. do 6 404,6 tys. zł w 2017 r. (o 2 140,5 tys. zł, tj. o 33,4%).

Dofinansowanie kosztów pośrednich w 2015 r. wyniosło 1 460,0 tys. zł i zmalało do 1 032,7 tys. zł w 2017 r. (o 427,3 tys. zł, tj. o 29,3%).

Procentowy udział kosztów pośrednich w kosztach bezpośrednich w przyznanej dotacji w latach 2015 - 2017 wynosił odpowiednio: 12,5%, 11,2%, 6,4% i nie przekroczył limitów określonych w rozdziale V odpowiednio pkt 11 i pkt 10 „Programów dofinansowania zadań ze środków budżetu państwa związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem mistrzostwach świata

²⁵ W tym: 28 trenerów głównych (jeden z nich posiadał stopień doktora) i 14 asystentów (jeden z nich posiadał stopień doktora).

²⁶ W tym: 2 trenerów głównych i jeden asystent.

²⁷ Badaniem objęto dokumentację 10 trenerów asystentów, których wynagrodzenia były w latach 2016-2018 dofinansowane z budżetu państwa.

²⁸ Dotyczy 8 trenerów, którzy uzyskali kwalifikacje wg przepisów obowiązujących do dnia wejścia ustawy deregulacyjnej oraz trenera, który uzyskał kwalifikacje w toku studiów odbytych na Akademii Wychowania Fizycznego.

²⁹ Tj. Legitymacja instruktora lub dyplom trenera.

³⁰ Zgodnie z wymogami uchwały Zarządu Związku nr 26a/2017 z dnia 20 października 2017 r.

³¹ Po jednej licencji kategorii A i L, 5 - kategorii B, 3 - kategorii AR. Wcześniej trenerzy posiadali licencje startowe ważne do 31 grudnia 2016 r., poza jednym trenerem, z uwagi iż uzyskał on uprawnienia trenera PZLA dopiero w 2017 r.

³² W latach 2015-2017.

³³ Z czego: 13 063,8 tys. zł (89,6%) w 2015 r., 15 738,3 tys. zł (94,7%) w 2016 r. i 17 097,7 tys. zł (92,4%) w 2017 r. W 2018 r. zaplanowana kwota na realizację zadania wynosiła 14 740,0 tys. zł, w tym 14 000,0 tys. zł (94,9%) stanowiły środki z budżetu państwa.

³⁴ Na podstawie zawartych umów o dofinansowanie zadania publicznego ze środków budżetu państwa z Ministrem Sportu i Turystyki odpowiednio: w 2015 r. obowiązywała umowa nr 2015/0017/0047/Udot/28/DSW z dnia 18.02.2015 r., w 2016 r. umowa nr 2016/0005/0047/Udot/28/DSW z dnia 07.01.2016 r. i w 2017 r. umowa 2017/0059/0047/Udot/28/DSW z dnia 15.02.2017 r., zmienione aneksami.

i Europy (odpowiednio) na 2015 r., 2016 r. i 2017 r., stanowiących załączniki do decyzji Ministra Sportu i Turystyki³⁵.

(dowód: akta kontroli tom I str. 122, 270, 303,345, 350)

PZLA zatrudniał 30 trenerów głównych kadry narodowej w 2015 r. i 2017 r. oraz 34 w 2016 r. Trenerów asystentów było 4 w 2016 r. i 15 w 2017 r.³⁶; osób współpracujących było 11 w 2015 r. i po 13 w 2016 r. i 2017 r. Wynagrodzenie ww. osób było dofinansowane ze środków budżetu państwa i wynosiło łącznie 7 282,3 tys. zł³⁷, w tym:

- 5 149,5 tys. zł wynagrodzenia trenerów głównych kadry narodowej (70,7% całości kwoty dofinansowania wynagrodzeń);
- 497,1 tys. zł wynagrodzenia trenerów asystentów trenera głównego kadry narodowej (6,8% całości kwoty dofinansowania wynagrodzeń);
- 1 635,7 tys. zł wynagrodzenia osób współpracujących (22,5% całości kwoty dofinansowania wynagrodzeń).

(dowód: akta kontroli tom I str. 148, 235-240, 264-265, 295-297, 330-335)

Minister Sportu i Turystyki, na wniosek PZLA³⁸, przyznał 16 trenerom głównym i 8 - asystentom w 2017 r. oraz 3 trenerom głównym w 2018 r. dofinansowanie na zwiększenie wynagrodzenia.

Badaniem objęto wynagrodzenia 10 trenerów kadry narodowej³⁹. Stwierdzono, że wysokość dofinansowania nie przekraczała, maksymalnych kwot wskazanych w tabeli 5 „Wysokość dofinansowania wynagrodzeń kadry trenerskiej i osób współpracujących” rozdziału VII pkt 4 Programów dofinansowania zadań. PZLA zatrudniał ww. trenerów na podstawie kontraktów trenerskich, umów stałych lub zleceń.

Najniższa kwota dofinansowania wynagrodzenia trenera głównego wyniosła 500,0 zł zarówno w 2015 r. i 2016 r., natomiast najwyższa kwota to 16,0 tys. zł w 2017 r. W odniesieniu do trenera asystenta najniższa kwota dofinansowania wynagrodzenia wynosiła 1,5 tys. zł zarówno w 2016 r. i 2017r., a najwyższa to 6,5 tys. zł w 2017 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 237-240, 359-389, 434-514, tom II str. 1- 52)

Ponadto w okresie objętym kontrolą Minister Sportu i Turystyki, na wniosek PZLA⁴⁰ zwiększył dofinansowanie wynagrodzenia 23 trenerom kadry narodowej⁴¹ za wyniki sportowe osiągnięte w sportach i konkurencjach objętych programem igrzysk olimpijskich, tj. w rzucie młotem, dyskiem, biegach na: 800 m, 3000 m, 1500 m, 400 m, z przeszkodami, skoku o tyczce/wzwyż, maratonie, pchnięciu kulą, sztafecie 4x400 m. Przyznane miesięczne zwiększenia dofinansowania wynagrodzenia za wyniki sportowe, były zgodne z kwotami określonymi w rozdziale VII pkt 5 Programów dofinansowania zadań.

(dowód: akta kontroli tom I str. 390-442)

W latach 2015-2017 trenerzy PZLA brali udział w szkoleniach organizowanych przez PZLA, wojewódzkie związki lekkiej atletyki i Politechnikę Opolską⁴². Jedno szkolenie odbyło się w 2015 r.⁴³, 11⁴⁴ w 2016 r. i 9⁴⁵ w 2017 r.⁴⁶

W ramach realizacji zadań związanych z przygotowaniem kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich i zawodach mistrzowskich trenerzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym. W latach 2015-2017 Związek zorganizował trzy „Konferencje trenerów”

³⁵ Tj. w 2015 r. decyzji nr 13 z dnia 5 grudnia 2014 r. w 2016 r. decyzji nr 45 z dnia 13 listopada 2015 r. i w 2017 r. decyzji nr 55 z dnia 5 grudnia 2016 r., zmienionej decyzją nr 56 z dnia 9 grudnia 2016 r., Dalej: *Programy dofinansowania zadań*.

³⁶ W 2015 r. PZLA nie zatrudniał trenerów asystentów kadry narodowej.

³⁷ Stanowiło kwotę brutto bez naliczonych pochodnych pracodawcy w tym: 1 823,2 tys. zł w 2015 r., 2 454,1 tys. zł w 2016 r. i 3 005,0 tys. zł w 2017 r. Kwota wynagrodzenia brutto z pochodnymi naliczonymi przez pracodawcę w latach 2015-2017 ogółem wynosiła 7 226,2 tys. zł.

³⁸ 7 wniosków złożonych w 2017 r. i jeden w 2018 r.

³⁹ W tym po 5 trenerów głównych i trenerów asystentów kadry narodowej.

⁴⁰ Wystąpił z 9 wnioskami, w tym 2 wnioski w 2015 r., po 3 w 2016 r. i 2017 r. oraz jeden w 2018 r.

⁴¹ W tym 22 trenerom głównym i jednemu trenerowi asystentowi.

⁴² W ramach zawartego porozumienia z dnia 30.12.2015 r.

⁴³ Związek nie posiada danych o liczbie uczestników.

⁴⁴ Liczba uczestników szkoleń wynosiła odpowiednio: 50 trenerów, 93, 110, 26, 69, 46, 51, 37, 23, 100, 50.

⁴⁵ Liczba uczestników szkoleń wynosiła odpowiednio: 61 trenerów, 49, 42, 27, 86, 137, 102, 55. W przypadku jednego ze szkoleń PZLA nie posiada danych o liczbie uczestników.

⁴⁶ W 2018 r. PZLA planuje od września zorganizować szkolenia.

składające się z części organizacyjnej i szkoleniowej⁴⁷, sfinansowane z budżetu państwa, w których uczestniczyło odpowiednio 124 trenerów (koszt 68,6 tys. zł), 163 (38,8 tys. zł) i 143 (64,5 tys. zł)⁴⁸.

Trenerzy kadry narodowej⁴⁹ uczestniczyli także w szkoleniach organizowanych w ramach Akademii Trenerskiej⁵⁰ przez Instytut Sportu. W 2015 r. wzięło udział w szkoleniach 12 z 30 trenerów głównych kadry narodowej, w 2016 r. 21⁵¹ z 38 trenerów kadry narodowej i w 2017 r. 16⁵² z 45 trenerów.

(dowód: akta kontroli tom II str. 53-87)

Wiceprezes Związku wyjaśnił, iż „spora część trenerów kadry nie mogła uczestniczyć w 2017 r. w proponowanych terminach szkoleń oferowanych przez AT, ponieważ ustalone z góry terminy zgrupowań organizowanych przez PZLA, pokrywały się z terminami szkoleń AT, a zmiana terminów zgrupowań, w celu dostosowania ich do terminów szkoleń AT była niemożliwa. Natomiast w okresie wrzesień/październik, kiedy odbywają się szkolenia AT, trenerzy kadry w większości przebywali na urloпах. Okres przygotowawczy i startowy, który nie tylko dotyczy zawodników ale również trenerów rozpoczyna się w połowie października, a kończy się w połowie września następnego roku. Powyższe powoduje, iż w większości trenerzy kontraktowi przebywają na zgrupowaniach oraz zawodach przez około 250-280 dni w roku. Pomiędzy zgrupowaniami realizowanymi przez PZLA część trenerów uczestniczy także w zgrupowaniach realizowanych w ramach innych programów finansowanych przez MSiP, np. Akademickie Centrum Szkolenia Sportowego, Wojskowe Centrum Szkolenia Sportowego oraz w ramach ośrodków szkolenia mistrzowskiego PZLA. Ponadto Wiceprezes poinformował, iż terminy szkoleń AT i ich tematyka w 2017 r. nie zawsze była skierowana bezpośrednio do kadry trenerskiej, co również ograniczało ofertę a tym samym możliwość udziału trenerów w szkoleniach. Mając na uwadze ww. powody, Związek stara się, aby bogata tematyka przedstawiana podczas konferencji Akademii Trenerów trafiała do trenerów w formie sprawozdania z poruszanej tematyki. W przypadku niektórych szkoleń AT, Związek wyznaczał reprezentantów na poszczególne konferencje. Wyznaczeni trenerzy, przekazywali zdobytą wiedzę pozostałym trenerom, podczas corocznie organizowanej konferencji PZLA”.

(dowód: akta kontroli tom II str. 89, 95-96, 98-99, 200)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK dostrzegając wielość i różnorodność działań podejmowanych przez Związek na rzecz szkolenia i doskonalenia zawodowego trenerów, zwraca jednak uwagę, że udział trenerów kadry narodowej w szkoleniach organizowanych przez Instytut Sportu w ramach Akademii Trenerskiej był w 2017 r. obowiązkowy.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego trenerów sportu nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

PZLA zgodnie z zasadami określonymi przez Ministra Sportu i Turystyki, wydatkował otrzymane w latach 2015 - 2017 z budżetu państwa środki na dofinansowanie wynagrodzeń trenerów realizujących zadania związane z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i Europy.

Trenerzy PZLA podnosili swoje kwalifikacje zawodowe poprzez uczestniczenie w szkoleniach organizowanych przez Związek, wojewódzkie związki lekkiej atletyki i Politechnikę Opolską. Nie wszyscy trenerzy kadry narodowej uczestniczyli w szkoleniach Akademii Trenerskiej organizowanych przez Instytut Sportu.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanej działalności, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje wniosków pokontrolnych.

⁴⁷ Dotyczącej następujących bloków konkurencji: sprint, skoki, wytrzymałość, rzuty, wielobój i chód.

⁴⁸ W 2018 r. nie odbyło się tego typu szkolenie, Związek planuje go zorganizować na jesieni.

⁴⁹ Których wynagrodzenie było dofinansowane z budżetu państwa.

⁵⁰ Dalej: AT.

⁵¹ W tym 20 trenerów głównych i jeden - asystent.

⁵² W tym: 9 trenerów głównych i 7 - asystentów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa,   sierpnia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Inga Piotrowska
specjalista k.p.

.....

---

⁵³ Dz.U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.